

WILKIE
COLLINS

ARMADALE

Splendidum družstvo

ARMADALE

WILKIE COLLINS

Splendidum družstvo • Vražné, Hynčice

ARMADALE

Copyright © Wilkie Collins, 1866

Translation © Tereza Novotná, 2021

Czech Edition © Splendidum družstvo

Vražné, Hynčice, 2022

První el. vydání

ISBN 978-80-7681-129-4 (EPUB)

ISBN 978-80-7681-130-0 (MOBI)

ISBN 978-80-7681-131-7 (PDF)

Podle anglického originálu Armadale od Wilkieho Collinse, přeložila a text upravila Tereza
Novotná.

Obsah

PRVNÍ KNIHA

I. PUTOVNÍCI

II. CHARAKTERISTICKÝ RYS SKOTSKÉ POVAHY

III. ZTROSKOTÁNÍ DŘEVĚNÉ LODI

DRUHÁ KNIHA

I. ZÁHADA OZIASE MIDWINTERA

II. ODHALENÝ MUŽ

III. DEN A NOC

IV. STÍN MINULOSTI

V. STÍN BUDOUCNOSTI

TŘETÍ KNIHA

I. ZLO NA STARTU

II. GENTLEMAN ALLAN

III. NÁROKY SPOLEČNOSTI

IV. BĚH UDÁLOSTÍ

V. MATKA OLDERSHAWOVÁ NA STRÁŽI

VI. ZIMA V PŘEVLEKU

VII. ZÁPLETKA SE VYOSTŘUJE

VIII. NORFOLKSKÉ ZÁTOKY

IX. OSUD NEBO NÁHODA?

X. TVÁŘ SLEČNY GWILTOVÉ

XI. SLEČNA GWILTOVÁ MEZI TEKUTÝMI PÍSKY

XII. ZATAŽENÁ OBLOHA

XIII. EXIT

ČTVRTÁ KNIHA

I. MRS. MILROYOVÁ

II. MUŽ JE NALEZEN

III. NA POKRAJI OBJEVU

IV. ALLAN V ZÁTOCE
V. VÁŽNÝ ROZHOVOR S PANEM PEDGIFTEM
VI. PEDGIFTŮV POSTSKRIPTUM
VII. SLEČNA GWILTOVÁ A MIDWINTER
VIII. HÁDKA
IX. ONA ZNÁ PRAVDU
X. DENÍK SLEČNY GWILTOVÉ
XI. LÁSKA A ZÁKON
XII. SKANDÁL NA NÁDRAŽÍ
XIII. NEŠŤASTNÉ SRDCE STARÉHO MUŽE
XIV. DENÍK SLEČNY GWILTOVÉ
XV. SVATEBNÍ DEN
PÁTÁ KNIHA
I. DENÍK SLEČNY GWILTOVÉ
II. POKRAČOVÁNÍ DENÍKU
III. DALŠÍ POKRAČOVÁNÍ DENÍKU
POSLEDNÍ KNIHA
I. NA KONEČNÉ STANICI
II. V DOMĚ
III. SMRTÍCÍ BAŇKA
EPILOG

PRVNÍ KNIHA

I. PUTOVNÍCI

Ve Vildbašských lázních byla zahájena sezona roku osmnáct set třicet dva.

Nad tichým německým městečkem se začínaly objevovat večerní stíny. Před dveřmi hotelu se objevily tři významné osobnosti Vildabadu v doprovodu svých manželek – starosta, lékař a majitel tohoto podniku. Za tímto vybraným kruhem se objevili měšťané, tu a tam promíchaní s venkovany, ve svém svérázném německém kroji – muži v krátkých černých sakách, těsných černých kalhotách a třírohých bobřích kloboucích; ženy s dlouhými světlými vlasy visícími v jednom hustě spleteném ohonu v krátkých vlněných šatech s pasy zasunutými v oblasti lopatek. Kolem nich běhaly baculaté děti, zatímco v jednom ztraceném koutě stáli stranou od ostatních obyvatel lázeňští hudebníci a čekali, až se objeví první návštěvníci. Světlo květnového večera ještě jasně zářilo na vrcholcích velkých zalesněných kopců.

„Pane domácí,“ ozvala se jako první starostova žena, „máte v tento první den sezóny nějaké zahraniční hosty?“

„Paní starostko,“ odpověděl hostinský, „mají přijet dva a oba jsou z Anglie, jak soudím podle jejich jmen. Jeden cizinec se jmenuje

Armadale a je velmi nemocný. A druhý, vysoce postavený cizinec se jmenuje Neal. Víc nevím.“

Pak ještě prohodili spolu pár slov a hudebníci se chopili svých nástrojů. Kapela zahrála svižnou taneční melodii a děti na náměstí vesele poskakovaly do rytmu hudby.

Zatímco kapela hrála, zatímco děti tančily, zatímco se prohluboval šum mnoha řečníků, ve starostově ženě se ukotvila klasická ženská zvědavost. Odtáhla hospodyně stranou a zeptala se: „Co ještě víte o těch dvou cizincích z Anglie? Mají přijet s nimi i nějaké dámy?“

„Jeden má přijet s dítětem a ošetřovatelkou a,“ odmlčela se hospodyně, obratně si nechávajíc hlavní bod zájmu až na konec, „s ženou.“

Starostka se rozzářila, přicházející paní doktorová se rozzářila, paní domácí významně přikývla. V hlavách všech tří se ve stejnou chvíli probudila k životu stejná myšlenka: „Uvidíme, co je za módu v Anglii!“

Jako první přijel kočár, z kterého vystoupil pan Neal a jeho sluha. Zatímco se na chodníku opíral o svou hůl a nepříliš trpělivě se díval směrem k hudebníkům, kteří mu hráli valčík z „Der Freischutz“, jeho osobní vzhled poněkud tlumil nadšení malého přátelského kroužku, který se shromáždil, aby ho přivítal. Byl to štíhlý, vysoký, vážný muž středního věku, s chladným pohledem a dlouhým horním rtem, s převislým obočím a vysokými lícními kostmi; muž, který vypadal tak, jak vypadal – každým coulem Skot.

„Kde je majitel tohoto hotelu?“ zeptal se německy, s plynulou pohotovostí ve vyjadřování a ledovým chladem v chování. „Přiveďte

lékaře,“ pokračoval, když se mu majitel představil, „chci s ním okamžitě mluvit.“

„Už jsem tady, pane,“ řekl lékař a vystoupil z kruhu přátel, „a mé služby jsou vám plně k dispozici.“

„Děkuji,“ řekl pan Neal a podíval se na něho, jako se díváme na psa, když zapískáme a pes přijde. „Rád se s vámi zítra ráno v deset hodin poradím o svém vlastním případě. Teď vás chci jen obtěžovat zprávou, kterou jsem se zavázal doručit. Na zdejší cestě jsme předjeli kočár, v němž seděl nějaký pán – myslím, že Angličan, který se zdál být vážně nemocný. Dáma, která ho doprovázela, mě prosila, abych vás ihned po příjezdu navštívil a zajistil vaši odbornou pomoc při vyproštění pacienta z kočáru. Jejich kurýr měl nehodu, zůstal na cestě a oni jsou nuceni jet velmi pomalu. Budete-li zde za hodinu, stihnete je přijmout včas. To je ta zpráva. Kdo je ten pán, který se zdá, že se mnou chce mluvit? Starosta? Chcete-li vidět můj pas, pane, můj sluha vám ho ukáže. Ne? Chcete mě přivítat na tomto místě a nabídnout mi své služby? To mi neskonale lichotí. Pokud máte nějakou pravomoc zkrátit vystoupení vaší městské kapely, prokážete mi laskavost, když ji uplatníte. Mám podrážděné nervy a hudbu nemám rád. Nepotřebuji vaši ruku, nahoru se dostanu s pomocí hole. Pane starosto a pane doktore, už se nemusíme zdržovat. Přeji vám dobrou noc.“ Na přítomné dámy se ani nepodíval.

Starosta i doktor se dívali za Skotem, jak kulhá nahoru, a společně zavrtěli hlavami v němém nesouhlasu s ním. Dámy šly jako obvykle ještě o krok dál a otevřeně vyjádřily svůj názor. Paní starostka toto nevhodné chování srovnala s chováním divocha. Paní

doktorová šla ještě dál a považovala to za projev vrozené brutality vepře.

Hodina čekání na cestovní kočár se protáhla a plíživá noc se tiše vkrádala na svahy kopců. Jedna po druhé se objevovaly hvězdy a v oknech hotelu se mihotala první světla. S příchodem tmy opouštěli náměstí poslední hosté.

Hodina čekání se protáhla a postava lékaře, úzkostlivě přecházejícího sem a tam, byla jediným živým tvorem, který na náměstí zůstal. Doktorovy hodinky odpočítávaly pět, deset, dvacet minut, než nočním tichem pronikl první zvuk, který ho upozornil na blížící se kočár. Pomalu se vynořil z boční ulice na náměstí, krokem koní, a zastavil u dveří hotelu.

„Je tu doktor?“ zeptal se ženský hlas, který ze tmy kočáru promluvil francouzsky.

„Jsem tady, madam,“ odpověděl lékař, vzal z ruky majitele hotelu světlo a otevřel dveře kočáru.

První tvář, na kterou světlo dopadlo, byla tvář dámy, která právě promluvila – mladá, temně krásná žena, které se v dychtivých černých očích leskly slzy. Druhá odhalená tvář byla tvář staré, sešlé černošky, která seděla naproti dámě na zadním sedadle. Třetí byla tvář malého spícího dítěte na klíně černošky. Dáma rychlým gestem netrpělivosti pokynula ošetřovateli, aby s dítětem opustila kočár jako první. „Odveďte je, prosím,“ řekla paní domácí, „odveďte je do jejich pokoje.“ Když byla její prosba splněna, vystoupila sama. Pak se na vzdálenější straně kočáru poprvé jasně rozsvítilo a čtvrtý cestující byl odhalen.

Ležel bezvládně na matraci podepřené nosítky; dlouhé a rozčuchané vlasy měl pod černou čepicí s holou lebkou; oči doširoka

otevřené, těkající bez ustání úzkostí sem a tam; zbytek obličeje byl stejně prázdný, jako by byl už mrtvý. Nebylo možné se na něj teď dívat a hádat, čím mohl kdysi být. Doktorovo oko, pozorně stoupající po jeho těle, poznalo, že smrt je nablízku. Tichý soucit bylo to jediné, co bylo možné nabídnout ženě, která stála s pláčem u dveří kočáru.

Když ho nesli na lůžku přes hotelovou halu, jeho bloudící oči se setkaly s tváří jeho ženy. Na okamžik na ní spočinuly a v tu chvíli promluvil.

„To dítě?!“ řekl anglicky, s pomalou, hutnou, namáhavou artikulací.

„Dítě je nahoře v bezpečí,“ odpověděla slabě.

„Můj ...“

Nedořekl a zavřel oči. Něžně a obratně ho vynesli po schodech nahoru, po jedné straně jeho žena a po druhé doktor (zlověstně mlčící). Domáci a služebnictvo viděli, jak se za ním otevřely a zavřely dveře jeho pokoje; slyšeli, jak paní hystericky propukla v pláč, jakmile zůstala s doktorem a nemocným o samotě; viděli, jak doktor po půl hodině vyšel ven s tváří o odstín bledší než obvykle; dychtivě na něj naléhali, aby jim poskytl informace, a na všechny jejich dotazy dostali jedinou odpověď: „Počkejte, až ho zítra uvidím. Dnes se mě na nic neptejte.“ Všichni znali doktorovy způsoby a nevěstily nic dobrého, když je s touto odpovědí spěšně opustil.

II. CHARAKTERISTICKÝ RYS SKOTSKÉ POVAHY

V deset hodin dopoledne následujícího dne se pan Neal – čekající na lékařskou návštěvu, kterou si na tuto hodinu sám určil – podíval na hodinky a ke svému úžasu zjistil, že čeká zbytečně. Blížila se jedenáctá, když se konečně otevřely dveře a do pokoje vstoupil lékař.

„Určil jsem vám návštěvu na desátou hodinu,“ řekl nepříjemným hlasem pan Neal. „V mé zemi je lékař dochvilný.“

„V mé zemi,“ opáčil doktor klidně, „je lékař úplně stejný jako ostatní lidé – je vydán na milost a nemilost náhodám. Omluvte mě, pane, že jsem přišel tak pozdě; zdržel mě velmi nepříjemný případ – případ pana Armadalea, jehož kočár jste včera míjel na cestě.“

Pan Neal se na něho podíval s jistou zvědavostí. V doktorových očích se zračila skrytá úzkost. Na okamžik proti sobě mlčky stály obě tváře ve výrazném národnostním kontrastu – Skotova, dlouhá a hubená, tvrdá a pravidelná; Němcova, baculatá, měkká a beztvářá. Jedna tvář vypadala, jako by nikdy nebyla mladá, druhá jako by nikdy nezestárla.

„Mohl bych vám připomenout,“ řekl pan Neal, „že bolest, kterou právě projednáváme, je MOJE bolest, a ne bolest pana

Armadalea?“

„Jistě,“ odpověděl lékař a zdálo se, že se stále nemohl odpoutat od případu, který právě opustil. „Zdá se, že kulháte; dovolte mi, abych se podíval na vaši nohu.“

Nemoc pana Neala, ať už byla podle jeho vlastního hodnocení jakkoli vážná, neměla z lékařského hlediska žádný mimořádný význam. Trpěl revmatickým postižením hlezenního kloubu. Byly položeny a zodpovězeny nezbytné otázky a předepsány nezbytné koupele. Za deset minut byla konzultace u konce a pacient v příznačném tichu čekal, až se lékař rozloučí.

„Omlouvám se,“ řekl lékař, vstal a trochu zaváhal, „že jsem nucen vás požádat o shovívavost, vrátím-li se k tématu pana Armadalea.“

„Mohu se zeptat, co vás k tomu nutí?“

„Povinnost, kterou mám jako křesťan, vůči umírajícímu člověku.“

Pan Neal se zarazil. Ti, kdo se dotkli jeho smyslu pro náboženskou povinnost, se dotkli nejcitlivějšího místa v jeho povaze.

„Tak to chápu. Můj čas je váš.“

„Nebudu zneužívat vaší laskavosti,“ odpověděl doktor a vrátil se do křesla. „Budu tak stručný, jak jen to půjde. Případ pana Armadalea je jednoduchý. Většinu svého života prožil v Západní Indii, vedl divoký a podle jeho vlastního přiznání neřestný život. Krátce po svatbě – nyní jsou to asi tři roky, se u něj začaly projevovat první příznaky blížícího se ochrnutí a jeho lékaři mu nařídili, aby odjel vyzkoušet evropské klima. Od odjezdu ze Západní Indie žil převážně v Itálii, což jeho zdraví nijak neprospělo. Z Itálie se před posledním záchvatem přestěhoval do Švýcarska a ze Švýcarska byl

poslán na toto místo. Tolik vím ze zprávy jeho lékaře; zbytek vám mohu sdělit z vlastní zkušenosti. Pan Armadale byl do Vildbadu poslán příliš pozdě: je to prakticky mrtvý muž. Ochrnutí se rychle šíří směrem vzhůru a již došlo k onemocnění dolní části páteře. Ještě může trochu hýbat rukama, ale v prstech už nic neudrží. Může ještě artikulovat, ale zítra nebo pozítří se možná probudí bez řeči. Když mu dávám ještě týden života, dávám mu to, o čem jsem upřímně přesvědčen, že je to nejdelší délka jeho života. Na jeho vlastní žádost jsem mu co nejpečlivěji a nejcitlivěji sdělil, co jsem vám právě řekl. Výsledek byl velmi znepokojivý; prudkost pacientova rozrušení byla taková, že se mi ji ani nechce vám popisovat.

Dovolil jsem si zeptat se ho, zda jsou jeho záležitosti nevyřízené. Nic takového. Jeho závěť je v rukou jeho vykonavatele v Londýně a on zanechává svou ženu a dítě dobře zaopatřené. Moje další otázka měla větší úspěch, trefila se do černého: "Máte na mysli něco, co chcete udělat, než zemřete, a ještě to nemáte hotové?" Vydechl úlevou: "Ano." "Mohu vám nějak pomoci?" "Ano. Musím něco napsat; můžete mi pomoci, abych udržel pero?" Stejně dobře se mě mohl zeptat, jestli dokážu zázrak. Mohl jsem říci jen Ne. "Když vám nadiktují slova," pokračoval, "můžete napsat, co vám řeknu?" Opět jsem mohl říci jen Ne, anglicky trochu rozumím, ale neumím ani mluvit, ani psát. Pan Armadale rozumí francouzsky, ale nedokáže se v tomto jazyce vyjádřit; a němčinu vůbec nezná. V této obtížné situaci jsem řekl to, co by řekl každý jiný v mé situaci: "Proč se ptáte mě, ve vedlejší pokoji je vám k dispozici paní Armadaleová, vaše žena". Než jsem se stačil zvednout ze židle, abych ji přivedl, zastavil mě zděšeným pohledem, který mě připoutal na místo. "Aha," řekl jsem, "vaše žena zřejmě není nejvhodnější osobou, která by pro vás

mohla psát, jak si přejete?” “Poslední osoba pod nebem!” odpověděl. “Žádáte mě, cizince, abych psal podle vašeho diktátu slova, která před svou ženou tajíte?!” Představte si můj údiv, když mi bez zaváhání odpověděl: “Ano!” Seděl jsem mlčky. “Když neumíte psát anglicky, najděte si někoho, kdo to umí. ”

Pokusil jsem se něco namítnout, ale propukl v příšerný sténající pláč s němou prosbu, abych splnil jeho přání. “Uklidněte se! Já někoho najdu.” “Ale, ještě dnes!” vybuchl, “než mi selže řeč jako ruka. “Dnes, za hodinu.” Zavřel oči; okamžitě se uklidnil. “Zatímco na vás čekám, dovolte mi, abych se podíval na svého malého chlapce.” Když mluvil o své ženě, neprojevoval žádnou něhu, ale když se ptal po svém dítěti, viděl jsem na jeho tvářích slzy. Moje povolání, pane, ze mě neudělalo tak tvrdého člověka, jak byste si mohl myslet. Obávám se, že se vám to zdá z mé strany poněkud slabošské?”

Doktor se na pana Neala se zájmem podíval. Stejně dobře se mohl dívat na skálu v Černém lese. Pan Neal měl stále kamenný obličej.

„Pokračujte. Předpokládám, že jste mi ještě neřekl všechno, co máte na srdci.“

„Jistě chápete, proč jsem sem teď přišel?“ opáčil lékař.

„Chcete po mně, abych se povolil pro věc, která je dost podezřelá. Odmítám vám dát jakoukoli odpověď, dokud nebudu vědět víc, než vím teď. Považoval jste za nutné informovat manželku toho muže o tom, co se mezi vámi stalo, a žádat ji o vysvětlení?“

„Samozřejmě, že jsem to považoval za nutné!“ řekl lékař rozhořčen úvahami o své lidskosti, které tato otázka zřejmě naznačovala. „Jestli jsem někdy viděl ženu, která má ráda svého

manžela a lituje ho, pak je to tato nešťastná paní Armadaleová. Jakmile jsme spolu zůstali sami, posadil jsem se k ní a vzal jsem ji za ruku a ...“

„Promiňte,“ skočil mu do řeči Skot. „Dovoluji si naznačit, že ztrácíte nit vyprávění.“

„Můj národ má ve zvyku neustále ztrácet nit hovoru; a vy ji zřejmě máte ve zvyku neustále ji nacházet, pane. Jaký to příklad řádu vesmíru a věčné správnosti věcí!“

„Prosím, omezte se na fakta,“ trval na svém pan Neal a netrpělivě se mračil. „Mohu se pro svou vlastní informaci zeptat, zda by vám paní Armadaleová mohla říci, co si její manžel přeje, abych napsal, a proč ji odmítá nechat psát za sebe?“

„Paní Armadaleová mi řekla – “Příčina, která mě nyní vylučuje z jeho důvěry, je, jak pevně věřím, tatáž, která mě vždycky vylučovala z jeho srdce. Jsem žena, kterou si vzal, ale nejsem žena, kterou miluje. Když si mě bral, věděla jsem, že ženu, kterou miloval, mu převzal jiný muž. Myslela jsem si, že ho donutím na ni zapomenout. Doufala jsem, když jsem si ho brala, a doufala jsem znovu, když jsem mu porodila syna. Musím vám říkat, jak mé naděje skončily – viděl jste to sám.“

“To je vše, co víte?”

“Všechno, co jsem věděla až do nedávna. Bylo to v době, kdy jsme byli ve Švýcarsku a kdy jeho nemoc byla téměř nejhorší, kdy se k němu náhodou donesla zpráva o té druhé ženě, která byla stínem a jedem mého života – zpráva, že (stejně jako já) porodila svému muži syna. Ve chvíli, kdy to zjistil, se ho zmocnil smrtelný strach: ne o mě, ne o sebe; strach o vlastní dítě. Ještě téhož dne (aniž by mi řekl jediné slovo) poslal pro lékaře.

Jak to všechno vím? Myslete si o mě, co chcete, ale poslouchala jsem u dveří. Slyšela jsem ho dále říkat: 'Chci něco říct svému synovi, až bude dost velký, aby mi rozuměl. Budu žít, abych to mohl vyprávět?' Doktor nechtěl říct nic jistého. Ještě téže noci (aniž by mi řekl jediné slovo) se zamkl ve svém pokoji. Co by na mém místě udělala jakákoli žena, s níž by se zacházelo jako se mnou? Udělala by to, co jsem udělala já – znovu jsem poslouchala za dveřmi. Slyšela jsem ho, jak si říká: 'Toho se nedožiju, abych to mohl vyprávět: Musím to napsat, než zemřu.' Slyšela jsem, jak jeho pero škrábe po papíře; slyšela jsem, jak při psaní sténá a vzlyká; nevydržela jsem a prosila ho proboha, aby mě pustil dovnitř. Kruté pero škrábalo dál; kruté pero byla jediná odpověď, kterou mi dal. Čekala jsem u dveří – hodiny – nevím, jak dlouho. Najednou se pero zastavilo a já už nic neslyšela. Tiše jsem zašeptala klíčovou dírkou; řekla jsem, že je mi zima a jsem unavená čekáním; řekla jsem: 'Ach, má lásko, pusť mě dovnitř!'. Ticho. Vší silou svých ubohých rukou jsem tloukla na dveře. Služebnictvo přišlo a rozrazilo dveře. Přišli jsme pozdě. Nad tím osudným dopisem ho zasáhla mrtvice – nad tím osudným dopisem jsme ho našli ochrnutého, jak ho teď vidíte. Ta slova, která vám chce napsat, by napsal sám, kdyby ho mrtvice ušetřila do rána. Od té doby až do dneška zůstalo v dopise prázdné místo a právě toto prázdné místo vás právě požádal, abyste vyplnil.'" – Těmito slovy ke mně promluvila paní Armadaleová; v těchto slovech máte souhrn a podstatu všech informací, které vám mohu poskytnout. Řekl jsem vám přesně to, co mě sem přivádí od smrtelného lože vašeho krajana."

„Je to příliš vážná věc, než abyste s ní zacházel tak, jak s ní zacházíte teď. Zatahl jste mě do té záležitosti a já trvám na tom, že

chci mít v té věci jasno. Nezvedejte ruce; vaše ruce nejsou součástí moji otázky. Mám-li se podílet na dokončení tohoto záhadného dopisu, je z mé strany jen aktem oprávněné obezřetnosti zeptat se, čeho se dopis týká. Zdá se, že paní Armadaleová vás obdařila nekonečným množstvím podrobností – předpokládám, že na oplátku za vaši zdvořilou pozornost, když jste ji vzal za ruku. Mohu se zeptat, co by vám mohla říci o dopise svého manžela, pokud ho její manžel napsal?“

„Paní Armadaleová mi nemohla říci nic,“ odpověděl doktor s náhlou formálností ve způsobu, která svědčila o tom, že ho konečně opouští shovívavost. „Než se vzpamatovala natolik, aby si na ten dopis vzpomněla, její manžel si ho vyžádal a nechal ho zamknout ve svém psacím stole. Ví, že se ho od té doby čas od času pokoušel dokončit a že mu pero padalo z prstů. A konečně ví, jak tato naděje skončila, neboť ví, co jsem dnes ráno řekl jejímu manželovi.“

Zamračený výraz, který se v poslední době hromadil na tváři pana Neala, se prohloubil a potemněl. Podíval se na doktora, jako by ho osobně urazil.

„Čím víc přemýšlím o tom, co po mě žádáte, tím méně se mi to líbí. Můžete se zavázat, že s jistotou řeknete, že je pan Armadale při smyslech?“

„Ano, tak jistě, jak to jen slova dokáží říci.“

„Svolila jeho žena, abyste sem přišel a požádal mě o dokončení jeho dopisu?“

„Právě jeho žena mě posílá za vámi – za jediným Angličanem ve Wildbadu, abych pro vašeho umírajícího krajana napsal to, co on sám za sebe napsat nemůže a co pro něj nemůže napsat nikdo jiný na tomto místě než vy.“

„Ve Stuttgartu je anglická legie,“ namítl pan Neal.

„Ano, ale je daleko. Kdybychom poslali žádost v tuto chvíli, nemohli bychom od legie dostat pomoc dříve než zítra; a vzhledem ke stavu tohoto umírajícího je velice pravděpodobné, že zítra ho zastihneme nemluvného. Nevím, zda jsou jeho poslední přání přáními neškodnými pro jeho dítě a pro ostatní, nebo přáními škodlivými pro jeho dítě a pro ostatní; vím však, že musí být splněna ihned, nebo nikdy, a že vy jste jediný člověk, který mu může pomoci.“

Tímto otevřeným prohlášením diskuse skončila. Nastalo několikaminutové ticho. Skot přemýšlel a Němec ho pozoroval.

Zodpovědnost za další slova spočívala na panu Nealovi. Zvedl se ze židle s mrzutým pocitem křivdy, který se mu snášel na těžké obočí.

„Nemám jinou možnost než ji přijmout.“

„Kéž bych,“ vybuchl lékař vroucně, „uměl anglicky natolik, abych vás mohl vystřídat u lůžka pana Armadalea!“

Bez dalšího slova společně opustili místnost.

III. ZTROSKOTÁNÍ DŘEVĚNÉ LODI

Na doktorovo zaklepaní nikdo neodpověděl, když se svým společníkem dorazil ke dveřím předsíně apartmá pana Armadalea. Vešli bez ohlášení, a když nahlédli do obývacího pokoje, byl prázdný.

„Musím za paní Armadaleovou,“ řekl pan Neal. „Odmítám v té věci jednat, pokud mi paní Armadaleová nedá svolení ke psaní.“

“Paní Armadaleová je pravděpodobně se svým manželem,“ odpověděl lékař.

Pan Neal přistoupil k oknu a zůstal tam stát s očima upřenýma na vyhlídku a skládal si myšlenky na nadcházející rozhovor.

Bylo poledne, slunce svítilo jasně a tu a tam se kolem okna převalily těžké vozy s unuděně se tvářícími povozníky, kteří vezli drahocenný náklad dřevěného uhlí z lesa. Děti si hrály, sluncem spálené dívky procházející po chodníku, zdvořile s kloboukem v ruce zdravili kolemjdoucí měšťané, mrzáci a bezmocní na vozíčkách na kolečkách radostně přijímali sluneční teplo. Na tuto scénu se Skot díval mdlýma očima, přemítal o slovech, která by měl říct, až přijde manželka.